

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

18/475-

15. mars 2019

Nedre Seljestadelva kraftverk i Odda kommune i Hordaland – klage- og innsigelsessak

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har den 15.12.2017 gitt Småkraft AS tillatelse til bygging av Nedre Seljestadelva kraftverk i Odda kommune i Hordaland. Fylkesmannen i Hordaland (nå Fylkesmannen i Vestland) har innsigelse til søknaden. FNF Hordaland har i brev av 19.01.2018 påklaget NVEs vedtak.

Fylkesmannen har i løpet av klageperioden ikke trukket innsigelsen. NVE har vurdert innsigelsen og klagen uten å finne grunnlag for å gjøre om sitt vedtak, og har sendt saken til departementet i brev av 07.03.2018.

1. Bakgrunn

Småkraft søkte 26.11.2016 om tillatelse til å bygge Nedre Seljestadelva kraftverk. Kraftverket vil utnytte et fall på 95 m i Seljestadelva fra inntaket på kote 365 til kraftstasjonen på kote 270. Kraftverket vil ha en maksimal slukeevne på 1231 l/s som tilsvarer 17 % av middelvannføringen. Installert effekt er oppgitt til 0,99 MW. NVE har i konsesjonsvedtaket fastsatt en minstevannføring på 1000 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 500 l/s resten av året. Kraftverket vil ha en årlig produksjon på 6,1 GWh.

Odda kommune går imot utbygging av Nedre Seljestadelva kraftverk. **Fylkesmannen i Hordaland** har innsigelse til utbyggingsplanene. **Hordaland fylkeskommune** har kommentarer knyttet til kulturminner. **Direktoratet for mineralforvaltning** har ingen merknader. **Statens vegvesen** har merknader om trafiksikkerhet. **Odda Energi** uttaler seg om nettsituasjonen i området. **Forum for natur og friluftsliv** går imot utbygging av Nedre Seljestadelva kraftverk.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Steinar Pettersen
22 24 61 39

2. NVEs vedtak

NVE har gitt følgende oppsummering av saken i KSK-notat 116/2017:

"Langs utbyggingsstrekningen for Nedre Seljestadelva kraftverk har elven en utforming med innslag av kløfter og flere fossefall. Naturtypen bekkekløft og fossesprøyt finnes på utbyggingsstrekningen. Ettersom slukeevnen er lav, mener NVE at verdiene kan ivaretas ved tilstrekkelig slipp av minstevannføring. Etter framlagte planer vil ikke inngrepene forbundet med inntak og rørgate etter NVEs vurdering ha store konsekvenser for landskapet. I tiltaksområdet for Nedre Seljestadelva kraftverk er det flere tekniske inngrep langs Seljestadelva. NVE har i vedtaket lagt vekt på at vannuttaket er lavt, og at en utbygging i liten grad vil føre til ytterligere belastninger på landskapet langs elven. Basert på dette er det vårt syn at det er lagt vekt på verneverdiene, og disse vil ikke bli svekket. Kravet i vannressursloven §35 1. ledd post 5 og 8 er da oppfylt."

3. Innsigelsen og klagen

Fylkesmannen begrunner sin innsigelse som følger i uttalelsen av 26.04.2017:

"Gjeldende nasjonale og kommunale planar og retningslinjer skal vere førande for statleg og lokal politikk. Søkjar sin konsekvensvurdering tek ikkje inn over seg innhaldet i desse føringane. Fylkesmannen kan ikkje sjå at inngrepa knytt til utbyggingsprosjekta for Øvre Seljestad og Nedre Seljestad kan gjennomførast utan å kome i vesentleg konflikt med vassdragsvernet, særleg knytt til urørt natur, vassdraget, elvegjel og opplevingsverdi. Dette gjeld både ut frå ei konkret vurdering av planlagde inngrep og ut frå ei prinsipiell tilnærming til forvaltning av verna natur.

Etter Fylkesmannen si oppfatning må søknadane i Seljestadelva få avslag, då dei er i strid med vassdragsvernet."

FNF Hordaland drøfter NVEs vedtak, særlig i forhold til vassdragsvernet, og har følgende konklusjon i klagen av 19.01.2018:

"Forumet konkluderer med at en utbygging av kraftverk i et hovedløp i et vernet vassdrag er i strid med vernet.

Forum for natur og friluftsliv er også av den klare oppfatning av at de begrensede fordelene et kraftverk i Nedre Seljestad representerer ikke kan oppveie for de klare ulempene det ville medføre."

4. Departementets merknader

Nedre Seljestadelva kraftverk er planlagt i et vernet vassdrag. Det kan ikke gis tillatelse til en utbygging som vil være i strid med vassdragsvernet, jf. vannressursloven § 35 første ledd, punkt 5 og 8. Tillatelse til Nedre Seljestadelva kraftverk kan og bare gis om "*fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser*", jf. vannressursloven § 25 første ledd.

Departementet vil drøfte de merknadene i innsigelsen og klagen som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til forhold som ikke er berørt i innsigelsen eller klagen.

Samfunnsnytte og prissatte konsekvenser

Departementet mener at den viktigste samfunnsnyttien med Nedre Seljestadelva kraftverk vil være produksjon av fornybar energi. Kraftverket kan produsere om lag 6,1 GWh/år. Tiltaket vil kunne ha positive konsekvenser for lokalt og regionalt næringsliv og sysselsetting under anleggsperioden. Videre kan utbyggingen bidra til inntekter til Småkraft AS, grunneierne og Odda kommune.

Byggekostnadene for Nedre Seljestadelva kraftverk er av søker oppgitt til 25,2 mill. kr justert til kostnadsår 2017. Dette gir en spesifikk utbyggingspris på 4,13 kr/kwh.

Prosjektets inntektsside, representert ved nåverdien av prosjektet, inngår som et element i departementets samlede vurdering av prosjektets fordeler og ulemper. Departementet har gjort en beregning av nåverdien basert på oppgitte investeringskostnader fra søker, anleggsbidrag, typiske driftskostnader, forventet produksjon og elsertifikatpris, og et utfallsrom for kraftprisen slik det er modellert av NVE fram mot 2030 (høy/lav/basis). Gitt forutsetningene for investerings- og driftskostnader har kraftverket en positiv nåverdi når en legger NVEs basisprisbane til grunn. Usikkerheten i denne fasen er normalt betydelig både når det gjelder faktisk produksjon og kostnader.

Naturmangfold

Nedre Seljestadelva kraftverk vil berøre to verdifulle naturtypeforekomster. Øvre del av berørt elvestrekning er kartlagt som bekkekløft, og denne er gitt verdi C – lokal verdi. Nederst på utbyggingsstrekningen er det registrert en fossesprutsone som er gitt verdi B – viktig. Det er ikke registrert rødlistede arter. Deler av de nevnte naturtypene er ikke kartlagt pga. vanskelig tilgjengelighet.

Fylkesmannen har i sin innsigelse ikke lagt spesielt lagt vekt på hensynet til naturtypeforekomstene i influensområdet, mens FNF Hordaland gir uttrykk for at utbyggingen vil ha konsekvenser for naturtypene, og at det vil være i samsvar med departementets retningslinjer å avslå søknaden på dette grunnlag. FNF Hordaland mener også det må legges vekt på at deler av naturtypene ikke er kartlagt.

NVE har i sitt vedtak lagt til grunn at lav slukeevne og tilstrekkelig minstevannføring vil bidra til at vannføringsdynamikken opprettholdes i stor grad og at naturtypene vil beholde det meste av sin verdi.

Departementet vil påpeke at om lag 500 m av en utbyggingsstrekning på om lag 900 m enten vil berøre bekkekløft eller fossesprøytzone. Bekkekløfta er berørt av inngrep i form av vei og en bro som krysser elva rett nedstrøms planlagt inntak. Kløfta er dyp og delvis

utilgjengelig på berørt strekning. Fossesprøytsonen ligger på en del av utbyggingsstrekningen som departementet vil påpeke er uberørt og ligger relativt avskjermet til i forhold til omgivelsene.

Ecofact, som har kartlagt naturmangfoldet på vegne av søker, legger til grunn at virkningsomfanget av Nedre Seljestadelva kraftverk vil være liten negativ for de kartlagte naturtypene, med liten negativ konsekvens.

Departementet legger Ecofacts kartlegging til grunn, men er av den oppfatning at hensynet til at Opo som vernet vassdrag kan tilsi at det må legges noe vekt på at utbyggingen vil berøre de kartlagte naturtypene. Det vises til drøftingen av forholdet til vassdragsvernet senere.

Landskap og friluftsliv

Det framgår av søknaden at tiltaksområdet er lokalisert i sørenden av en smal og dyp dalgang som strekker seg nordover til Odda. I tiltaksområdets øvre del er dalen trang med bratte lier, mens den er mer åpen i nedre del.

Midt på utbyggingsstrekningen krysser en vei over elva, og i øvre del følger veien elva og krysser denne med bro rett nedstrøms inntaksområdet. Departementet har befart tiltaksområdet, og det ble på befaringen opplyst at veien tidligere var hovedveien mellom Haugesund og Østlandet – nå E134. Veien er i dag privat og har svært begrenset bruk.

På østsiden av elva i nedre del av tiltaksområdet ligger et boligfelt. Det framgår av søknaden og NVEs vedtak at området i noen grad er brukt som turområde lokalt.

Den nedre delen av Seljestadelva, hvor fossesprøytsonen er lokalisert, har etter departementets syn et relativt vilt og uberørt preg. Kløfter, fossefall og stryk preger Seljestadelva på hele utbyggingsstrekningen.

Departementet er av den oppfatning at Nedre Seljestadelva kraftverk i liten grad vil medføre nye tekniske inngrep som i særlig grad vil endre tiltaksområdets karakter. Inntaket vil være et nytt inngrep, men er lokalisert i umiddelbar nærhet til vei og bro. Rørtraseen vil følge veien i øvre del og ikke skille seg nevneverdig fra eksisterende inngrep. Nedre halvdel av rørtraseen vil etableres i et område uten spesielle tekniske utfordringer, og departementet legger til grunn at forholdene ligger godt til rette for tilbakeføring av rørtraseen til opprinnelig terreng etter avsluttet anleggsperiode. Departementet mener samtidig det må legges noe vekt på landskap- og opplevelseskvalitetene som er knyttet til Seljestadelvas nedre del.

Forholdet til Verneplan for vassdrag

Opo vassdraget med Låtefoss ble vernet i Verneplan I i 1973. I forbindelse med vernevedtaket er det i liten grad gitt en konkret begrunnelse for vernet, men det er pekt på at vassdraget var relativt uberørt fra fjell til fjord med et vilt og variert landskap. I 1999 ble det utarbeidet en rapport – VVV-rapport 1999-1 – som sammenstiller kjente opplysninger om Opo vassdragets verdier, som biologisk mangfold, landskap, friluftsliv, kulturminner m.m.

Både Fylkesmannen og FNF Hordaland legger vesentlig vekt på hensynet til vassdragsvernet i sin innsigelse/klage. Det vises til at vassdraget er urørt og har store landskaps- og opplevelsesverdier. Det vises også til at NVE tidligere har lagt til grunn at det ikke kan gis konsesjon til kraftutbygging i hovedløp i vernede vassdrag.

NVE drøfter sistnevnte forhold i sitt vedtak, og viser til at NVEs vurdering om utbygging i hovedløpet i Bordalselva i Voss var knyttet til elvas verdi som typevassdrag, og at Opo ikke har verneverdier knyttet til vassdragets representativitet på samme måte.

Departementet viser til St.pr. nr. 75 (2003-2004) *Supplering av Verneplan for vassdrag*. I Stortingets behandling av denne, ble det åpnet for å tillate bygging av mini- og mikrokraftverk i vernede vassdrag under forutsetning av at verneverdiene ikke svekkes. Det kan av stortingsvedtaket ikke utledes som en generell regel at det ikke kan gis konsesjon i vernede vassdrags hovedløp, men at ethvert tiltak må vurderes opp mot virkningene på verneverdiene.

Ved vernet av Opo ble det ikke gitt en tydelig begrunnelse for vernet, slik tilfelle var for en del verneobjekter i Verneplan I, men departementet legger likevel til grunn at det har vært lagt vekt på vassdragets uberørte preg. I St.prp. nr. 4 (1972-73) gjengis vurderingen til NVEs hovedstyre, som bl.a. viser til at Opo renner relativt uberørt gjennom et vilt og variert landskap. Det vises også til at Odda kommune var positiv til vern.

Det er departementets oppfatning at Seljestadelva på den aktuelle utbyggingsstrekningen har kvaliteter som samsvarer med vernegrnlaget for Opo. Bekkekløft og fossesprøytsone utgjør mer enn halvparten av berørt strekning, og elva har etter departementets syn delvis en vill utforming med et uberørt preg. Departementet mener det også det er riktig å tillegge forekomstene av verdifulle naturtyper noe vekt begrunnet i vassdragets vernestatus, særlig siden disse er knyttet til de særpregede forholdene ved elva som er omtalt i forbindelse med vernet av vassdraget.

Oppsummering

Nedre Seljestadelva kraftverk kan bidra med om lag 6,1 GWh fornybar energi. Tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt og varige inntekter til søker, grunneiere og Odda kommune.

Det er kartlagt en fossesprøytsone av B-verdi og en bekkekløft av C-verdi i tilknytning til Nedre Seljestadelva kraftverk. En utbygging vil etter departementets syn i noen grad redusere verdiene knyttet til disse forekomstene, selv om konsekvensene er små pga. at kraftverket er planlagt med en begrenset slukeevne.

Opovassdraget, som Seljestadelva er en del av, ble vernet i Verneplan I i 1973. Det er i liten grad gitt en konkret begrunnelse for vernet, men departementet mener at det med henvisning til St.prp. nr. 4 (1972-73) må legges vekt på at vassdraget har et vilt og uberørt

preg. Utbyggingsstrekningen har kvaliteter som samsvarer med dette, bl.a. med forekomster av bekkekløft og fossesprøytzone.

Odda kommune var i sin tid positiv til vern av Opo, og mener at søknaden om Nedre Seljestadelva kraftverk må avslås.

Etter en samlet vurdering finner departementet at hensynet til vassdragsvernet for Opo med Seljestadelva tilsier at det må legges avgjørende vekt på ulempene som en utbygging vil ha for vassdragets uberørte preg, naturmangfold og landskap. Vilkåret for å gi tillatelse er dermed ikke oppfylt, jf. vannressursloven §§ 34 og 35, første ledd, post 5 og 8.

5. Departementets vedtak

Innsigelsen fra Fylkesmannen i Hordaland og klagen fra FNF Hordaland tas til følge. NVEs vedtak av 15.12.2017 gjøres om til avslag.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Steinar Pettersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Hordaland fylkeskommune
Norges vassdrags- og energidirektorat
Odda kommune
Småkraft AS

Adresseliste

Forum for Natur og Friluftsliv i Hordaland	c/o Bergen Turlag	5017	BERGEN
Fylkesmannen i Vestland	Postboks 7310	5020	BERGEN